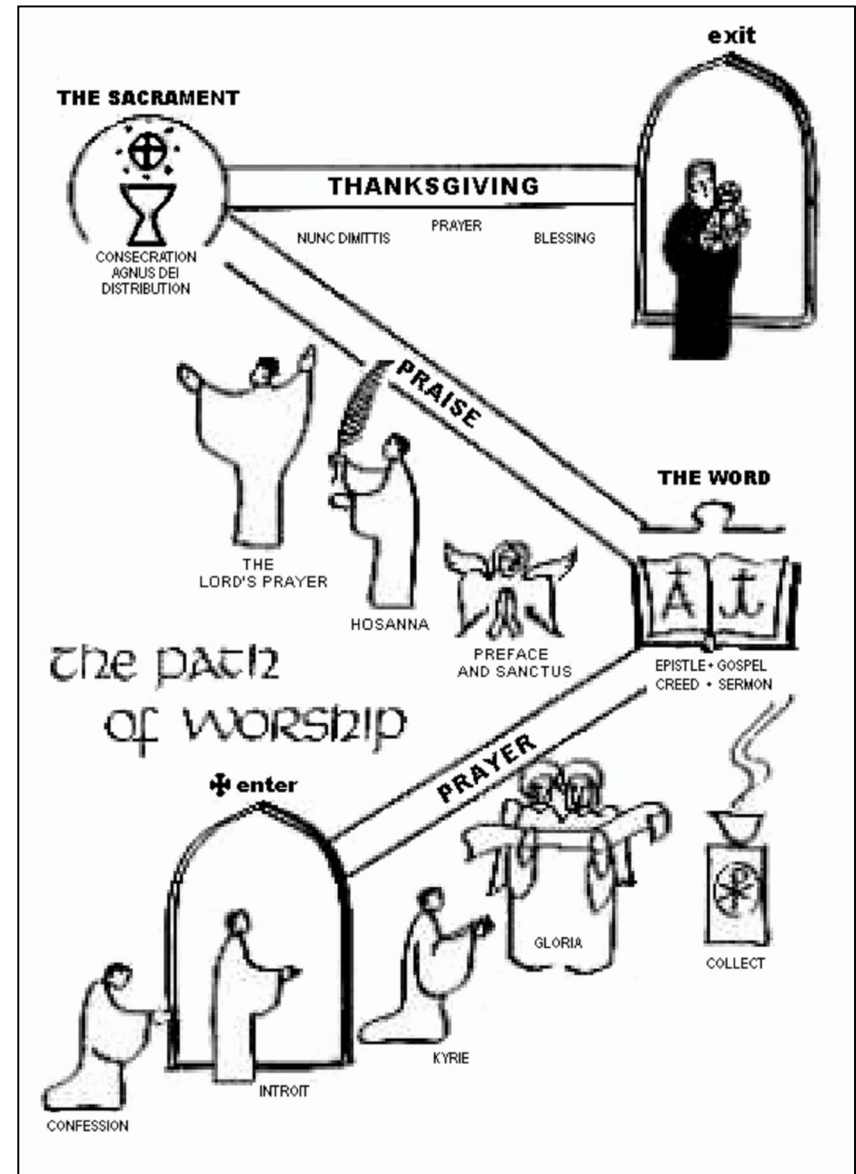

Uitleg over onze Liturgie.

Inleiding:

De liturgie is de orde van dienst (de volgorde) waarin de eredienst gehouden wordt.

Als je de kerkdienst wilt beleven, als je een beetje wilt meemaken, waarom we zo aan de gang zijn met de liturgie, dan is het natuurlijk ook wel belangrijk te weten, waarom we die liturgie op zondag meestal zo vieren, zoals we dat volgens ons "luthers katern" in het liedboek doen.

Ik wil jullie hierbij meenemen op een soort pelgrimswandeling. Bij deze wandeling zullen wij opgaan naar de tempel van Jerusalem, naar de zaal in Gethsémané waar Jezus een passahmaaltijd vierde met zijn discipelen.

Wij willen om te beginnen als pelgrims op weg gaan naar die tempel. Daarvoor maken wij ons gereed. Natuurlijk doen we dat met elkaar - hoe zou je alleen op weg kunnen gaan op een pelgrimstocht.

- # Voorbereiding
- # Intredepsalm
- # Kyrië en gloria
- # Goedemorgen gemeente
- # De voorganger collecteert
- # De lezingen
- # Het geloof
- # Gezangen en psalmliederen
- # De preek
- # De zegen?
- # Wisselzang voor de tafel
- # De lofzang
- # De tafel
- # Na de uitdeling
- # De zegen!

Voorbereiding

We leggen af wat we niet kunnen gebruiken op deze tocht en nemen mee wat we nodig hebben als "proviand".

Wij spreken dus met elkaar een weiding en een schuldbelijdenis. We zijn eigenlijk nog niet in de "tempel", de dienst is nog niet begonnen.

De tafel

Dan komt het tafelgebed. Het gebed, dat ons instelt op de maaltijd, die Jezus vierde met Zijn discipelen op de maaltijd, die herinnerde aan de bevrijding uit Egypte, op de maaltijd, die de volgelingen van Jezus samen gebruikten samen met een vreemdeling, die, toen hij het brood met hen brak, herkend werd als Jezus Christus. Voor de deelname aan de maaltijd gaan wij naar voren, we worden actief, om dan voor aangekomen, ontvangende mensen te worden. We sluiten elke tafel af met zegen of vredesgroet: Je bent in vrede gekomen, ga nu in vrede!

Na de uitdeling

En nu snel naar buiten. We moeten nu uitdragen wat wij ontvangen hebben, wat God gedaan heeft en wat Hij nu doet en voor de toekomst belooft te zullen doen. Wij moeten uitdragen wat wij nu kunnen doen waar wij in onze omgeving het geloof in God's Heerschappij kunnen ondersteunen.

Wij sluiten dus de tafel af met een dankgebed of een dankgezag en bereiden ons dan voor onder psalmgezag om uit elkaar te gaan.

De zegen!

Met de zegen van de hogepriesters worden wij dan met het Joodse volk gezegend. God strekt zijn zegenende hand naar ons uit als teken, dat Hij met ons meegaat. Met elkaar antwoorden wij daarop zingend en beamend: Amen, amen, amen!

Zie ook de Liturgiefolder.

Uit: "Muziek en Eredienst". Jeugdzondagpakket 1982.

Sola Fide nr. 74.

Uitgave van de Nederlands Lutherse Jeugd Bond

De zegen?

Hier houdt het verhaal meestal op, en dat is jammer, want er is nog een manier, waarop je elkaar ontmoet, die nog beter, dieper is, dan alleen samen luisteren, spreken en zingen. Wat je tot nu toe hebt beleeden, waar we tot nu toe met ons verstand mee bezig waren, kunnen we ook beleven in de beslotenheid van het samen brood breken en uit een beker drinken. Daarom laten we ons vandaag nog niet naar huis sturen!

Wisselzang voor de tafel

De voorganger groet nu allen, die hij om zich heen ziet, maar nu als tafelenoten. Degene met wie je brood zult delen, daar moet je een goede band mee hebben. Een band die te vergelijken is met het bijbelse Shaloom! "Vrede zij met U" roepen wij elkaar toe. Wees nu bereid voor iets bijzonders: "Verheft uw harten". Laat u verheffen tot ontvangende, open mensen. Ja dat willen wij: "Wij hebben ze bij de Heer".

Het bijzondere van deze zondag klinkt zelfs door tot in deze tafelgemeenschap, maar nu in een dank verpakt, op verhoogde toon: "Laat ons dankzeggen de Heer onze God". De gemeenschap is op dit moment zo groot, dat wij met elkaar om de beurt, heel intensief spreken. Dat maakt ons tot horende en antwoordende mensen.

De lofzang

De lofzang die we nu met elkaar zingen (Heilig, heilig. . .) is er één die volgens de Bijbel (Openbaring 4; Jesaja 6) door alle machten (met allemacht) gezongen wordt. Wij stemmen in met deze machten, "engelen en aartsengelen en alle hemelse scharen".

We hoeven immers niet bang te zijn voor wat er komt: Christus zelf nodigt u uit, nodigt ons uit voor een maaltijd, die Hijzelf vergelijkt met een huwelijksfeest, dat wij samen mogen vieren met allen die ons vooruit gegaan zijn en die ons na zullen komen, met allen, die waar ook in deze wereld ook deelhebben aan de Maaltijd des Heren!

We hebben nog geen "voorganger". Iedereen kan deze voorbereiding vieren, alleen of gemeenschappelijk. Het zou goed zijn, als de predikant (met de kerkeraad) achter in de kerk zou blijven wachten om duidelijk te maken hoe hij zich samen met alle andere wandelaars moet voorbereiden.

Intredepsalm

Dan gaan we het tempelgebied van de God van Abraham, Isaäk en Jacob, van de God van Israël binnen. Wij zingen dan een Lied uit het "Liedboek van Israël" dus een psalm. Dat is de psalm van het binnenkomen, de zogenaamde Intrede of Introituspsalm. Het bij elkaar komen in het gebied bij God is een vrolijke zaak: Natuurlijk worden er dus liederen gezongen of gelezen. De letterlijke psalmenteksten gelezen of door koor of cantorei gezongen verbonden met een lofprijzing "Ere zij de Vader en de Zoon en de H. Geest".

We kunnen natuurlijk ook een bewerking van de psalmen gebruiken om hier een psalmlied te zingen. Zoals die bijvoorbeeld als eerste deel in ons liedboek staan.

Nu zijn we aangekomen bij de plaats, vanwaar God's woord tot ons doorklinkt, het allerheiligste. Dat is overigens geen afgesloten plaats, het staat voor ons open en wij mogen binnen.

Kyrië en gloria

Het eerste wat we, nu onze pelgrimstocht aangekomen is bij zijn doel, en wij ons samenzijn met God en elkaar gaan vieren, gaan doen, is God eren met de eer, die hem toekomt: als Heerser over de wereld en over zijn Rijk. Daarmee doen we eigenlijk een politieke uitspraak. Wij verklaren onze onafhankelijkheid door onze enige afhankelijkheid in al de aardse noden van God te verklaren: "Heer ontferm U!" (kyrië eleison) weerklinkt. De groet die de Romeinen en de Grieken alleen aan de Keizer brachten. In Zijn machtsbereik leggen wij alle nood van deze wereld. "Laten wij de Heer om ontferming aanroepen voor de nood van deze wereld. . ." Tevens stemmen wij in met het gezang van de engelen op het veld bij Bethlehem toen God's Rijk bij de geboorte van Christus openbaar werd. "Gloria in Excelsis Deo/Ere zij God in den hoge. . ."

Goedemorgen gemeente

Nu kunnen we elkaar begroeten en daarmee de leider van het feest benoemen. De voorganger van het samenzijn, de verkondiger van de verzoening staat hier voor de gemeente, die gekomen is om te vieren, om de boodschap van de verzoening, van vrede te horen en om daarin opgenomen te worden. Hier zou het langzaam in onze kerk binnensluipende "Goedemorgen, gemeente" een zinvolle plaats hebben en dus niet eerder! Maar de kerk heeft ons een mooiere groet meegegeven, die we in onze liturgie vasthouden: "de Heer zij met U!/en met Uwen geest!"

De voorganger collecteert

Dan geeft de voorganger in een kort gebed stem aan de gebeden van allen, die samen met hem gekomen zijn; de gebeden van de afgelopen tijd, maar ook de momenten dat men wilde bidden, maar niet meer kon. De voorganger verzamelt "collecteert" al die gebeden met een enkel kort gebed, dat de eenheid van al die gebeden over de grens van de enkele samenkomst uit moet benadrukken. (Dit gebed vind je terug in het dagboekje onder de "liturgische gegevens" en ook in andere talen in andere landen in andere Lutherse kerken). Dit gebed heeft een hele belangrijke vorm, die ons ook helpt bij het eigen bidden. Een drieslag noemt Professor Boendermaker het: Een roep tot God, die (1:) een herinnering is aan wat Hij gedaan heeft, die (2:) een versterking betekent voor het moment, wanneer het gebed gesproken wordt en die (3:) hoop geeft voor de toekomst.

De lezingen

Nu komt na dit gebed, waarin al aangeklonken is wat als een rode draad door deze speciale bijeenkomst gaat (Het "eigene" ofwel het thema van de zondag) wat de gemeente is komen beluisteren: Er wordt in de lezingen doorverteld, wat de Heer heeft gedaan door Zijn volk, door zijn profeten, door zijn apostelen en de kerk en door zijn zoon Jezus Christus.

Daarom al die lezingen uit de Bijbel. Zij horen bij elkaar. Zij geven als het ware een antwoord op al die gebeden van God's kinderen, die in het Z.g. collectegebed waren samengevat. De teksten geven aan wat God gedaan heeft, wat Hij nu doet en welke hoop wij voor de toekomst kunnen hebben.

In de preek komt het nog een keer voor. Dan wordt ons eigen doen en bidden in verbinding gebracht met God's handelen.

Het geloof

Een paar dingen horen bij elkaar. Bij het horen van het Woord hoort ook het geloven en het antwoorden op dat Woord. Dit kunnen wij doen door ons in de gemeenschap van de profeten, apostelen en de jonge kerk te stellen, door het uitspreken, of beter uitzingen van het gemeenschappelijk geloof. Wij doen dat met hart en mond, ons ingesloten wetend in een gemeenschap waar onze voorouders en onze nakomelingen ingesloten zijn.

Gezangen en psalmliederen

De gezangen en de psalmen horen tussen de lezingen in, maar niet als onderbreking of versiering. Het is, net als de preek, bedoeld als bezinning, als uitleg van de gelezen teksten. Door te zingen leggen wij elkaar uit, waar wij onze gedachten bij bepalen.

Juist ook in deze gezangen kunnen wij uitdrukken waar wij deze zondag over nadenken, wat de tijd van het kerkelijk jaar wil zeggen, kortom wat het "eigene" van deze samenkomst is, naast al het andere, wat altijd al in ongeveer gelijke vorm aanwezig is in de samenkomst.

De preek

Onze blik wordt nu langzaam maar zeker in een andere richting gedraaid. De boodschap is niet meer voor dit moment, voor deze kleine groep bedoeld. Bewust betrekken we de wereld om ons heen in ons denken. We blijven immers voor die wereld verantwoording dragen! De inzameling van het offer van de gemeente en de voorbeden voor deze wereld zijn een duidelijk antwoord een getuigenis van het rijk, waarin we geroepen zijn. Dat getuigenis begint hier en zal ons natuurlijk ook verder moeten motiveren door de week, want zo'n verschrikkelijk groot verschil is er niet tussen onze samenkomst en de wereld waarin wij leven.